

Předmluva knihy prof. Franze Rupperta – Symbióza a autonomie

V pořadí již druhá kniha Prof. Franze Rupperta, která byla přeložena v poměrně krátkém časovém odstupu od jeho předešlého díla (Trauma a rodinné konstelace), ukazuje na stálou – a lze říci i stále vzrůstající aktuálnost práce s traumaty.

Franz Ruppert přichází s dobře propracovanou metodologií, která kontinuálně navazuje na jeho předchozí práci vycházející z rozštěpení lidské psyché v důsledku traumatu na tři části: Traumatizované já, já přežití a zdravé já. V této jeho knize jsou vyzdvíženy další dva podstatné prvky, jež dotvářejí jeho přístup do koncentrované a v mnoha ohledech universální formy konstelační práce.

Těmito prvky je symbiotické trauma a konstelační práce se záměrem. Symbiotické trauma vzniká obecně řečeno vtažením vlastních duševních částí do duševních obsahů předků (především pak do traumatických obsahů), zapletením se s nimi a takto vzniklou nevědomou identifikací. V tomto smyslu jsou tyto naše části doslova „vyvlastněny“ (disowned).

Při vedení konstelace hraje tento poznatek významnou roli, neboť takto identifikované a zapletené části nemají sami od sebe tendenci se vrátit ke svému původnímu „majiteli“, od kterého se odloučili zpravidla již ve velmi raném dětství. Naopak zůstávají – z nedostatku jiných alternativ – v identifikaci s cizími duševními obsahy. Tato identifikace se stala do té míry jejich identitou, že se doslova vzpírají ji opustit a vydat se do „neznáma“ ke svému původnímu majiteli, kterého nejenže nepoznávají jako svého, ale který sám někdy klade tomuto sblížení se cestou pozvolné konfrontace odpor. (osobnost se utváří a diferencuje sérií identifikací, Laplanche, Pontalis)

Identita byť sebehorší, nebo dokonce spočívající v sebedestrukci, je přece jen nějakou identitou, zatímco pobyt v duševním a vztahovém prázdnu (kterým se mnohé rodinné systémy vyznačují) je dětskou duší vnímán jako přímé ohrožení života.

Zde ovšem také naráží onen přístup konstelační práce, který pouze nechává „věci se volně dít“, na svoje hranice. Přidaná hodnota rozlišujícího vědomí vedoucího konstelací je zde nutností, přičemž otevřenost vůči všem vynořujícím se fenoménům pouhým (i když zcela nutným) předpokladem.

Klientem zvolený záměr zrcadlí jeho zapletení se do traumat předků, identifikaci s nimi, jakož i strach a odpor částí, které by se přímé konfrontaci s těmito částmi nejraději vyhnuli, a zpravidla tak i po celý život činí. „Strach a odpor jsou ukazatelé na královské cestě k nevědomí“, jak na základě své celoživotní práce napsal C.G. Jung. Analogicky bychom tedy mohli říci, že záměr zrcadlící tento strach a odpor, stejně jako traumatické obsahy je nástrojem cesty do nevědomí.

V úzké součinnosti s klientem i vedoucím konstelací je záměr i mírou pokroku v konstelační práci. Mírou v tom nejlepší slova smyslu: Nejde dál než je klient v konfrontaci s traumaty schopen vidět a zpracovat. Tím je výrazně sníženo nebezpečí retraumatizace. Kontrolní mechanismy (tedy struktury přežití), jsou zviditelňovány stejně tak, jak traumata předků a klientovo zapletení se v nich. Bezprostřední vnímání traumatických obsahů jakož i částí přežití je již samo o sobě aktem reflexe zdravého já a tedy současně i jeho zárodkem.

Zde se nabízí další analogie k práci C.G. Junga který při výkladu snů kladl důraz na kontinuitu. Ne výklad jednoho snu, ale teprve výklad dlouhé série snů teprve začnou dávat smysl. V konstelační práci se záměrem tomu není jinak: ne jedna konstelace, ale teprve jejich kontinuálně pojatá série vynese postupně na povrch vědomí komplexní traumatické obsahy doprovázené strachem a odporem. Zrcadlením těchto obsahů, rozlišením cizích duševních obsahů od vlastních může tak postupně vznikat duševní celistvost.

Radim Ress